

Oorlogsverhaal uit Overschild 1944 over ds. en mevrouw J.P. van der Stoel
inundatie, verdrinken landwachten en onderduiken in Voorburg
verteld voor hun achterkleinzoon Philip van der Kooij

“Aufmachen!”

Voor de deur staan een paar Duitse soldaten en Nederlandse landwachten (gewapende hulppolitie). Een jonge vrouw met een klein meisje op de arm doet open en die mannen stormen naar binnen.

Het kleine meisje begint van schrik te huilen.

De moeder met het kind op de arm gaat terug naar de kamer en gaat bij het raam staan.

“Waar is uw man?”

“Mijn man is predikant en is naar een paar gemeenteleden op huisbezoek.”

“We hebben betrouwbare informatie dat hier onderduikers zitten.”

“Er zijn hier geen onderduikers.”

“Maar uw man wisselt de laatste tijd wel erg veel voedselbonnen om.”

“Dat doet hij regelmatig, voor hulpbehoevende gemeenteleden.”

De mannen doorzoeken het hele huis, kijken in de keukenkastjes en maken de luiken naar de kruipruimte open.

Ze vinden echter niets. Eindelijk verlaten ze het huis.

Die vrouw is “Oma Gerrie”, jouw overgrootmoeder, het kleine meisje is haar dochttertje Truus, jouw oma. Ze is net 1 jaar is geworden. Haar moeder is hoogzwanger van een tweede kindje.

Ze is tijdens de huiszoeking heel rustig en kalm gebleven.

Pas nu die mannen verdwenen zijn begint ze op haar benen te trillen.

De onderduikers zijn er namelijk wel.

Niet in het huis van de dominee (de pastorie) maar in het gebouwtje daarnaast.

Daar is een zaaltje waar de dominee catechisatie (godsdienslessen) pleegt te geven.

Boven dat lokaaltje, op de vliering (tussen het plafond en het dak) hadden ze zich verstopt.

Mensen in het dorp waarschuwen de dominee (jouw overgrootvader).

Hij kan maar beter niet naar huis gaan, want de Duitsers willen hem arresteren en verhoren.

De dominee duikt nu zelf onder!

De Duitsers hebben hier en daar gaten in de dijken van de polder gemaakt.

Daardoor is een heel groot stuk land tussen Groningen en Delfzijl onder water gelopen .

Dit wordt de inundatie van 1944 genoemd.

Veel boerderijen staan alleen nog met het dak boven water.

De Duitsers denken (niet geheel ten onrechte) dat daar misschien wel mensen verstopt zitten.

Ze besluiten met 2 roeiboten naar die boerderijen te varen.

Het is echter heel slecht weer met een stormachtige wind.

Ze worden nog gewaarschuwd met dit weer niet te gaan varen.

Maar ze gaan toch.

En jawel, één van de roeiboten slaat om.

Drie van de vier landwachten die daar inzaten verdrinken.

De dominee moet nu maken dat hij uit de buurt verdwijnt.

Met vrouw en dochter wordt hij opgehaald met een auto van het Rode Kruis.

De Duitsers durven de auto niet te doorzoeken.

Ze zijn bang besmet te raken met een gevaarlijke ziekte (open tbc).

Zo komt het jonge gezin veilig en wel aan in Voorburg, vlak bij Den Haag.

Die gemeente had zojuist een beroep op de dominee uitgebracht (gevraagd of hij niet bij hun dominee wilde worden).

Hij zei tegen hen: “Ik neem het beroep niet aan, maar tot het einde van de oorlog wil ik jullie wel helpen als ik hier mag onderduiken.”

Zo kwam het dat Els (het zusje van Truus) op 2 februari 1945 niet in Overschild maar in Voorburg is geboren!

Naast hen in Voorburg woonde een gezin met een zieke jongen van een jaar of 15.

Hij knapte echter snel weer op met de bruine bonen en spek die hij van de buren kreeg.
Die buren hadden namelijk familie met boerderijen in de buurt
Daar was altijd nog wel wat te krijgen in de hongerwinter.
Die jongen is later ook dominee geworden (ds. Bart Baak).
Hij deed jaren later de begrafenis van Herma. (het jongste zusje van Truus).
Bij die gelegenheid vertelde hij dat hij zonder die buren de oorlog niet zou hebben overleefd!
Als je aan opa vroeg of hij in de oorlog in het verzet had gezeten, zei hij altijd nee.
Nou ja, ze hadden wel onderduikers gehad.
Dat waren meestal jongens die niet te werk gesteld wilden worden door de Duitsers.
De eerste onderduiker was zijn jongste broer, en van lieverlee kwamen er meer.
En ja, ze hadden wel moeten vluchten toen de Duitsers er achter gekomen waren en helemaal toen
die landwachten verdronken waren.
En oma Gerrie was wel de grootste held.
Die was tijdens de huiszoeking heel dapper en rustig gebleven.

Hier een paar illustraties.

Een boerderij in het onder water gezette gebied.

Uit: "Inundatie 1944-1945 in woord en beeld:"
overstroming in de gemeenten Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Ten Boer en Slochteren,
Bedum 1985, blz.69.

Overschild

In oktober 1944 waren grote delen van Duurswold onder water gezet. Honderden mensen hadden, met have en goed, een veilig heenkomen moeten zoeken.

In bepaalde gevallen hadden de onderduikers in dit gebied, een andere schuilplaats moeten zoeken.

Niet iedereen was weggegaan, omdat ze zich nu, omringd door water, veiliger voelden dan voorheen.

Dat de kans groot was, dat in dit uitgestrekte watergebied nog een groot aantal onderduikers zou verblijven, wellicht de gereformeerde dominee Jaap van der Stoel, begrepen ook de Duitsers en vooral de landwachters.

Daar moest maar eens iets aan gebeuren.

Van twee kanten zou het gebied rond Overschild worden binnen getrokken.

Een twintigtal landwachters vanuit de richting Hoeksmeer en een kleinere groep vanaf de til over het Afwateringskanaal, zou wel even orde op zaken stellen.

Op 2 december 1944 waaide een harde westerstorm die aan de in het water staande huizen en boerderijen grote schade toebrengt.

Juist op deze zaterdag de 2^e december, zou het gebied ten noorden van het Schildmeer eens grondig door de landwachters worden doorzocht.

Voor de groep die uit de richting Hoeksmeer was gekomen zou het een rampzalige dag worden.

Hoewel mensen uit de buurt waarschuwd met dit noodweer niet het water op te gaan, staken twee boten met ieder vier landwachters van wal.

De rest van de groep ging een boerderij binnen om de resultaten van de kameraden af te wachten.

Het kon nooit goed gaan.

Vlokken schuim sloegen over de dijken, ieder moment leek de storm nog in kracht toe te nemen.

Landbouwer Kiel, bij de landwachters op de achterdeel gebleven, keek nog eens uit het raam, nog eens zei hij:

"Dat gaat nooit goed".

Nauwelijks had hij zijn voorspelling uitgesproken of één van de boten sloeg om en de vier mannen verdwenen in het ijskoude water.

Grote paniek bij de achterblijvers. Ze zagen dat één van de mannen zich vastklampte aan de boot, van de andere drie was niets meer te zien.

Ook vanaf de til over het Afwateringskanaal waren twee boten het watergebied ingetrokken.

Voor de huizen en boerderijen tussen het Schildmeer en de Grauwedijk moesten het ontgelden.

Veel woningen stonden leeg en de buit was teleurstellend. Aangekomen bij de boerderij van de familie Dreise bleek zoon Jan, toen een jongen van 17 jaar, alleen in de boerderij te zijn.

Vreemd!

Aan de kapstok hing de jas van de onderduiker Roelf Bakker met zijn persoonsbewijs.

Hoewel Jan beweerde dat Roelf in overall vertrokken was, geloofde men hem niet.

Een intensieve zoektocht door de boerderij leverde niets op, alhoewel Roelf door het oog van de naald kroop.

De landwachters, eindelijk buit ruikend, waren duivels, schoten door het koren, sloegen en traptten Jan, waarbij het agressieve gedrag van een jong landwachtertje Jan vooral is bijgebleven.

Uit frustratie werd Jan meegenomen. Toen ze op de terugweg langs Sans Souci kwamen, waar op dat moment de familie Rollema woonde, hoorden ze wat de andere groep was overkomen.

Aangeslagen vertrokken ze naar de til over het Afwateringskanaal, waar de overvalwagen stond, Jan nog steeds met zich meenemend.

Toen ze de auto eindelijk "aan de praat" hadden zeiden ze tegen Jan: "Maak dat je wegkomt, je bent ook nog te jong".

Zonder "buit" vertrok de auto in de richting Schildwolde.

Jan, die zich vooreerst schuilgehouden had aan de voet van de dijk, repte zich naar Sans Souci, waar hij bij Rollema hartelijk werd ontvangen en die hem later begeleidde naar de boerderij.

Na dit hachelijke avontuur werd de boerderij verlaten.

Een week na de overval werd de boerderij nogmaals bezocht door landwachters.

Nu werd er niet gezocht naar onderduikers, maar werd de hele voorraad carbid, petroleum en kaarsen gestolen. Ze hadden hun ogen goed de kost gegeven.

Enige in het watergebied achtergebleven bewoners zagen de omgeslagen boot met de eraan vastgeklampte man.

Direct voeren ze erheen, trokken de zwaar onderkoelde man in hun boot en brachten hem aan land.

Met hulp van dokter Nanninga uit Loppersum kon de man worden gered.

De volgende dag werden twee van de drie slachtoffers geborgen, de derde was vooralsnog onvindbaar.

Toen tegen de Kerstdagen de winter inviel was hij nog steeds niet gevonden.

Pas in februari, nadat de dooi was ingetreden, kon de derde man worden geborgen.

Drie landwachters vonden de dood, bij de uitoefening van wat zij hun plicht noemden.

Er werd natuurlijk zeer verschillend gereageerd op de dood van drie landwachters.

Al hadden ze gekozen voor het verfoeilijke systeem, ook hier bleven familieleden in diepe rouw gedompeld achter.

De razzia van Overschild

Zelf voor rechter spelen was in bepaalde gevallen toegestaan, zoals blijkt uit onderstaand verhaal.

Job Blaauw, werkzaam bij de firma Buitenkamp in Wittewierum en woonachtig in Woltersum bij de fam. E. en A. Broekema, was door de inundatie vertrokken naar Thesinge. Op een avond tegen een uur of zes beleefde Blaauw het volgende tussen Ten Boer en Bovenrijgerweg.

Blaauw kwam van Garrelsweer en had in z'n fietstas 2 spint grauwe erwten. Voor zich op het fietspad zag hij drie personen staan. Bij nadering bleek, dat één van hen, in burgerkleding, zich uitgaf voor een Duitser en zei tot taak te hebben als controleur op te treden. Hij dwong de man en de vrouw, Duits sprekend, om alles uit te pakken wat ze bij zich hadden en vroeg ze schreeuwend in het Duits bij welke boer ze dit gekregen hadden.

Blaauw stapte van de fiets om de man en vrouw te helpen. Maar toen Job zich er mee bemoeide, merkte hij dat het geen Duitser was, maar gewoon een Hollander, die de man en vrouw hun etenswaar wilde afnemen. Hij versprak zich door "boer" te zeggen in plaats van "Bauer".

Blaauw, een grote, altijd rustige en sterke kerel, die dagelijks achter de dorsmachine bij de zakken stond en met gewichten gooide van haver (50 kg) tot erwten en bonen (80 kg), bedacht zich niet, greep hem en gooide hem waar hij hem maar wilde hebben. Tijdens deze vechtpartij was er geen woord Duits meer bij. Blaauw geslagen door Blaauw blies de dief de aftocht.

De man en vrouw waren geheel van streek. Ze gooiden hun spullen overhaast weer in de fietstas, met als gevolg dat alles door elkaar kwam te liggen. Maar ze waren opgelucht dat Job hen had geholpen en dat ze hun tarwe en bruine bonen nog hadden. Blaauw heeft ze vervolgens tot Oosterhoogebrug gebracht; hij had al gemerkt, dat de vrouw in verwachting was. Bij het afscheid nemen wisten ze van dankbaarheid haast niet wat ze moesten zeggen, want Blaauw gaf hen ook nog de 2 spint erwten mee, die hij nog in zijn fietstas had.

Vele razzia's uit de bange oorlogsjaren zijn bekend en beschreven. Vooral de laatste twee oorlogsjaren vonden veel overvallen plaats. Dit was een gevolg van de groeiende tegenstelling tussen de goeie Nederlanders en de nationaal-socialisten.

Weinig werd gepubliceerd over wat plaats vond in het gebied Fivelingo-Duurswold, gelegen tussen het Damsterdiep en het Afwateringskanaal in de provincie Groningen. In dit gebied werden vele razzia's gehouden, met diverse arrestaties en zelfs executies ter plaatse, zoals in Woudbloem en Ten Post.

In deze periode van de oorlog bleven de S.D.-ers en hun handlangers verbeten jagen op verzetsstrijders en onderduikers. Op 2 december 1944 was het dorp Overschild het slachtoffer.

Het dorp lag geheel in het inundatiegebied. Bijna alle huizen en boerderijen waren verlaten, een enkele uitgezonderd, waarvan het woonhuis iets hoger was gelegen. Het was deze ochtend zeer slecht weer, met een storm uit het westen.

De razzia had het speciaal gemunt op de Gereformeerde predikant ds. v.d. Stoel in Overschild en een aantal onderduikers. Verwacht werd dat die in de verlaten boerderijen zouden verblijven.

Het volgende gebeurde:

's Ochtends om ongeveer tien uur rijden via Garrelsweer-Bovendijks twee overvalwagens Hoeksmeer binnen, richting de boerderij van Coolman. Veel mensen staan te kijken wat er nu weer zal gaan gebeuren en kijken de wagens na, om te zien waar die naar toe gaan. De volwassenen vinden het verstandiger om zich maar niet langer te laten zien en sturen er een paar jongens van ongeveer 10 á 12 jaar achteraan, om te kijken waar ze naar toe gaan. Bij Coolman z'n boerderij staat juist de dorsmachine van Kamps te draaien. Tuinder, die bij de zakken staat, ziet "het geval" aankomen en denkt: "wat zal er nu gaan gebeuren". De beide overvalwagens rijden het erf op van de westelijk gelegen boerderij en er springen een groot aantal gewapende, in uniform gestoken mannen uit.

Een aantal van hen begeeft zich naar de waterkant en stapt in twee roeiboten, die daar liggen. De boten

behoren aan brugwachter Steigenga en aan postbode J. Draaijer uit Overschild. Draaijer is ondertussen met de post uit Loppersum gekomen en wil dit nog in Overschild bezorgen. Maar het is hem snel duidelijk wat er zal gaan gebeuren.

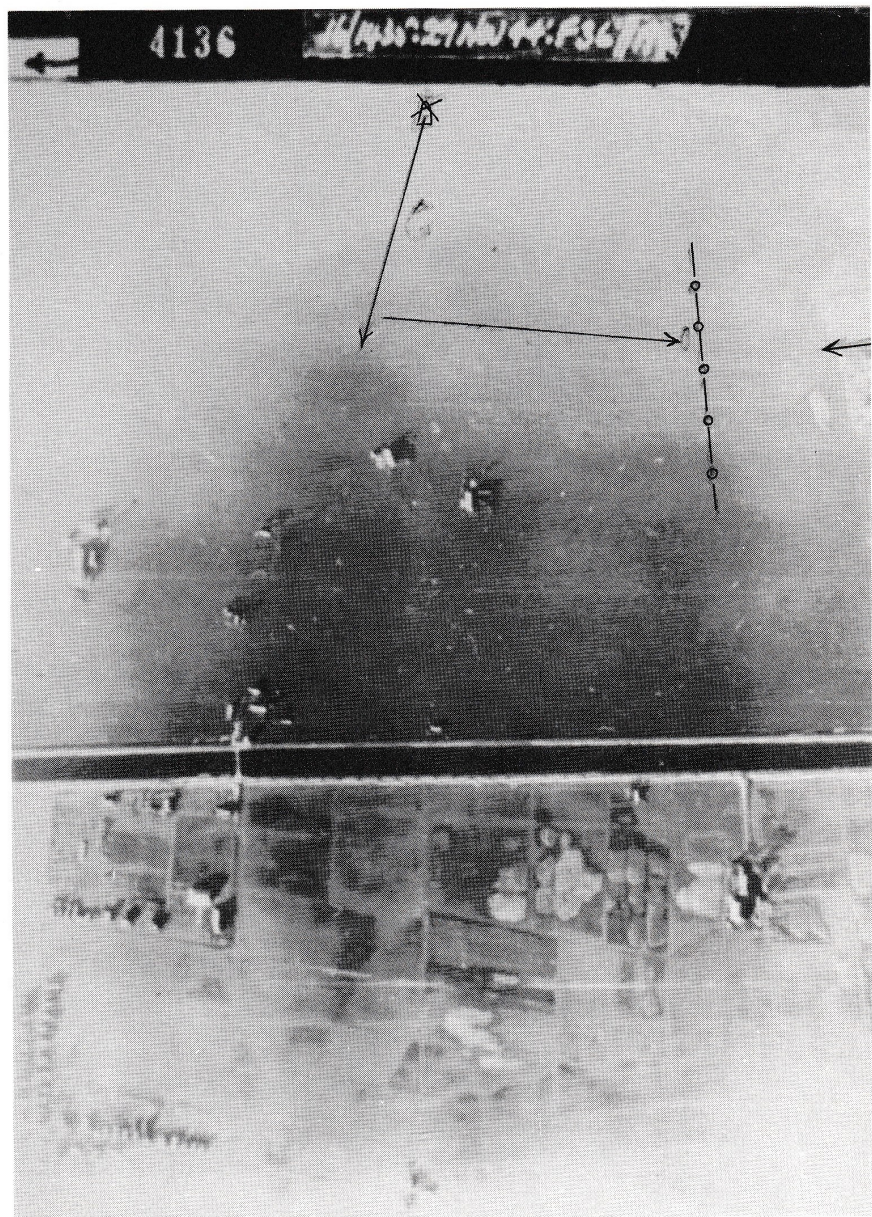
Ondertussen begeven G. Kiel, Draaijer en Tuinder zich naar de twee boten. In elk nemen vier mannen plaats. Kiel, Draaijer en Tuinder proberen hen nog tot andere gedachten te brengen, door te zeggen: "Mensen, doe het toch niet, het is noodweer, dat zie je toch". "Het is onze plicht en wij zullen er komen", is het antwoord van een van hen.

Als de twee boten van de wal steken, gaan de drie mannen terug en plegen overleg wat ze zullen gaan doen. Kamps en Tuinder besluiten de dorsmachine

te stoppen en de zaak op te ruimen. Draaijer maakt dat hij weg komt en probeert op de terugweg nog met Overschild te bellen. Dit is niet meer mogelijk. Achteraf blijkt, dat de overvallers de telefoondraden, die toen nog bovengronds waren, reeds hebben doorgeknipt. Kamps stopt de machine en het personeel, 12 man in totaal, ruimt de boel nog even wat op en verdwijnt daarna stilzwijgend, nog een laatste blik werpend op de roeiers. "Dat gaat nooit goed" zegt de een tegen de ander. "Laten we doorrijden", zeggen ze tegen elkaar, "anders moeten we ze er straks ook nog uithalen".

Het is ondertussen elf uur geworden. De storm neemt toe en het water wordt opgestuwd tegen de

Molen Hoeksmeer (bovenaan foto), vanwaar de landwachters wegroeyden. Even later sloeg één boot om (midden) en dreef naar het oosten, tot aan een afrastering (rechts).

De overvallers staan op de kant en raken in paniek als ze hun kameraden zien verdrinken. Ze weten niet wat ze moeten beginnen, terwijl de kinderen schertsend tegen elkaar zeggen: "Ze verzuipen". Dit wordt door een landwachter gehoord, waarop Tiddo en z'n vriendjes worden weggestuurd.

De kinderen draaien zich om en gaan zwijgend weg, recht voor zich uit kijkend en ze laten niets merken. Van de drie zien ze niets meer en de vierde drijft, zich vasthoudend aan de omgekeerde boot, richting boerderij E. Dijkema en de andere boerderij van P. Dijkema, toen bewoond door het gezin G. Rollema. De andere boot, groter en steviger, komt behouden aan bij het Eemskanaal. Maar de inzittenden zijn drijfnat, stokverkleumd en teneergeslagen, daar ze hun vrienden hebben zien verdrinken.

Vanuit het zuiden, richting Slochteren, is een overvalswagen bij de Dreise Til over het Afwateringskanaal aangekomen. Twee groepen van vier man begeven zich in twee roeiboten richting Overschild. Zij gaan van die kant de woningen en de boerderijen onderzoeken. Zo moeten de woning van Draaijer en boerderij de Cock het ontgelden.

De vergrendelde deuren van boerderij Schutter worden stukgeschoten en de deuren geforceerd om toegang tot de woning te krijgen. Dit gebeurt op vele plaatsen, totdat de ene groep uit het zuiden van de vier uit Hoeksmeer hoort, dat vier van hen zijn verdronken.

Door deze tegenslag en de teleurstelling "geen buit te vangen", verliezen ze de moed om de razzia voort te zetten.

De tweede boot is inmiddels meer oostelijk gevaren en gaat via boerderij Gebr. Groeneveld naar E. Dreise. Daar ziet J. Dreise (17 jaar) ze aankomen en waarschuwt Bakker, die daar is ondergedoken, dat hij zich moet verstoppen. Bakker kruipt boven op het koren en laat zich tussen het koren en het dak van de schuur glijden.

Nu volgen ontzettend spannende momenten, aangezien Bakker z'n jas in de gang heeft laten hangen, waar z'n persoonsbewijs in zit. Het persoonsbewijs wordt door de overvallers gevonden, waarop Dreise antwoordt, dat Bakker z'n overall aan heeft getrokken toen hij naar H. Kuipers ging. Dit wordt niet geloofd. Tijdens het zoeken wordt meerdere malen in het koren geschoten. Omdat ze geen resultaat zien, wordt de zoon van Dreise, Jan, meegenomen. Ze drijven hem voor zich uit, over de dijk van het Afwateringskanaal richting Dreis Til. Onderweg krijgt Jan veel van hen te incasseren.

Op de Meenteweg staat de overvalswagen met een gaspot. Het zit de heren niet mee. Ze kunnen de waggen niet aan de gang krijgen en Jan wordt steeds geschopt. Uiteindelijk zegt een tegen hem: "Maak dat je wegkomt, je bent ook nog te jong", waarop Jan zich uit de voeten maakt. Hij laat zich direkt bij het Afwateringskanaal onder in de dijk langs glijden en op handen en voeten kruipt hij weg, verborgen achter de dijk. Als Jan hoort, dat de auto wegrijdt, haalt hij opgelucht adem. Dan loopt hij over de dijk richting Sans-Souci en wordt met open armen door de fam. Rollema Sr. ontvangen.

De familie heeft 's middags alles gezien en zich ook zorgen gemaakt. Nadat Jan weer wat is bijgekomen en een bord lekkere snert heeft gehad, brengt Rollema Sr. hem weer over het meer naar huis.

De overvalswagen verdwijnt via Slochteren waar ze voor de tweede keer het onderduikadres van ds. v.d. Stoel voorbijrijden. Hij was gewaarschuwd en was een dag eerder al vertrokken uit Overschild.

In Hoeksmeer zijn inmiddels enige kameraden over het aangelegd pad van stropakken, over het hoger gelegen gedeelte, richting E. Dijkema gegaan, om hun kameraad op de omgeslagen boot zo mogelijk hulp te bieden.

's Morgens hebben de bewoners van boerderij E. Dijkema hun roeiboot al naar de achterkant van de boerderij gebracht, vanwege de harde westelijke wind.

Als van Heuveln tegen 11 uur naar het dorp moet om boodschappen te halen en karnemelk (zoep'n) te brengen, moet hij, zodra hij achter de schuur vandaan komt, tegen de harde wind in roeien.

Dijkema en Rollema zijn ook naar buiten gegaan, om te zien hoe van Heuveln het er af brengt. Ze zien dan dat er iemand met een omgeslagen boot achter een richel vast zit. Vanuit de woonkamers hebben ze in die richting niets gezien, aangezien de ramen dicht zitten door schuim en gras.

Van Heuveln wordt door Dijkema en Rollema geroepen. Ze vragen hem bij hen langs te komen. Vervolgens stapt Rollema bij van Heuveln in de boot. Tegen de harde wind in varen ze naar de drenkeling. Naderbij gekomen, zien ze met wie ze te doen hebben. De man grijpt zich vast aan de boot, die zelf ook nog bijna ondersteboven gaat. Met veel moeite krijgen ze hem in de boot en daarna gaat het voor de wind terug naar de boerderij van Dijkema. Ondertussen moet Rollema water uit de boot hozen. De drenkeling wordt bij Dijkema in van Heuveln z'n bedstee gestopt, niet wetende dat aan de andere kant van het houten schot de onderduikers verborgen liggen onder het stro.

In allerijl wordt dokter Nanninga uit Loppersum ontboden, om de nodige medische hulp te bieden. Nadat deze z'n onderzoek heeft verricht en het nodige advies aan mevrouw Dijkema heeft gegeven, wendt hij zich tot de commandant van de groep en zegt: "Ik begrijp jullie niet, dat jullie zo iets doen". Daarop antwoordt de commandant: "Het wordt ons van hoger hand opgedragen en wij hebben de plicht om dit te doen". "Goed en wel", zegt dokter Nanninga, "maar jullie zijn toch landwachters en wat doen jullie dan op het water?" Hierop heeft de commandant geen antwoord.

(De volgende dag worden twee lijken door de gebroeders Kiel gevonden. Het derde lijk heeft de gehele winter onder het ijs van Hoeksmeer verborgen gezeten. Half februari, na het invallen van de dooi, wordt het lijk ontdekt door postbode Draaijer, bij het met de boot oversteken van Hoeksmeer, om de post in Overschild te bezorgen.)

Tijdens het transport van de slachtoffers naar Loppersum, uit Hoeksmeer over Bovendijks, wensen de gewapende begeleiders geen belangstelling. De bewoners van Bovendijks zitten op hun knieën achter de ramen, verscholen achter de bloempotten, om toch nog iets van de aftocht te zien.

Het verzet in de Gemeente Slochteren

Volgens officiële gegevens waren er in de gemeente Slochteren 76 verzetsstrijders.

In percentages uitgedrukt 0,57% van het inwonertal.

Wie waren zij?

Mensen die streden tegen een verfoeilijk systeem, mensen die hulp boden waar nodig, soms zelfs met gevaar voor eigen leven. Mensen die de linkerhand niet lieten weten wat de rechter deed, die de liefde voor de naaste als heel gewoon ervoeren.

Het is dan ook de grote vraag of de families, Kleefsman, Helmens, Ridder, Fokkens, Zuidhof, Kalma, Van der Stoel, Wijngaard, Molenhuis, Bosker, Klazien Mulder, Jannie Kiers, dokter Berg, G. de Groot, dokter Kuipers, Siep Jager, Mientje Schuur, dokter Kok, Hendrik Jager, Hilly Wijma, meester Boiten het prettig zouden/zullen vinden dat wij hun namen noemen, mede om al die anderen te eren.

Ridderorden noch verzetskruisen waren het doel, alleen in nood verkerenden helpen uit handen te blijven van een onbarmhartige vijand.

Niemand zal ooit te koop hebben gelopen met hetgeen ze gedaan hebben.

Als ze al spraken zou het zeker geweest zijn: ik had nog meer kunnen doen.

Wij kunnen alleen maar dankbaar zijn.

God kent hen.

Uit: "De Gemeente Slochteren tijdens de Tweede Wereldoorlog 1940-1945", samengesteld door K.G.Bos, oud-directeur Theo Thijssenschool te Sappemeer, Bedum 1998, blz.108.

"Inundatie", blz.82-86

Op 17 september 1967, bij hun 25-jarig huwelijk, kregen ds. en mevr. van der Stoel een brief van een oud-gemeentelid, dhr. H.J. Smit uit Ten Post, die daarin herinneringen uit de oorlog ophaalde.

Vrijdag 10 september 1967, van d. Stoel, ik heb de brief van u in mijn brief op bewaard. Ik heb mijn kinderen een en ander van u laten zien dat u een heel goede gemeente Overschild stond vermeld. We zijn samen diverse keren op ons gemak een keer bij ons heen nog eens weer op de heb uit de jaar 1942-1945 de oorlog jaar de illigheiteit de onderduiking hoe u meerdere malen bij ons op de boerderij aan het Ems kanaal geweest bent, als onze domine als vluchtelingen. Onze juf was juist een dag eerder bij en de niet Gereformerd boeg geweest in Overschild en die had hem een nog ~~andere~~ vermeld hoe in de winter van '44 op het Hoeksmeester in dat gebied nog enkele landwachters verdunde werden die niet gesond waren om u in Overschild te zoeken.

“Vorige Zondag avond toen ik de advertentie in ons blad Opbouw las heb ik onze kinderen een en ander van Uw jaren dat U in Uw eerste gemeente Overschild stond verteld. We zaten samen direct na het eten op ons gemak enkele bijzonderheden nog eens weer op te halen uit de jaren '42-'45 de oorlogsjaren de illegaliteit de onderduiking hoe U meerdere malen bij ons op de boerderij aan het Eemskanaal geweest zijt als onze dominee als vluchteling enz. Onze Jaap was juist een dag eerder bij een niet Gereformeerde boer geweest in Overschild en die had hem toen nog verteld hoe in de winter van '44 op het Hoeksmeerster inundatie gebied nog enkele landwachters verdronken waren die uitgezonden waren om U in Overschild te zoeken.”

In 2021 was de theatergroep “De Schildgroep” uit overschild van plan een toneelstuk op te voeren over de inundatie met als hoofdpersonen Ds. en mevr. van der Stoel.
Zie "[De Schildgroep](http://www.webnode.nl)" ([webnode.nl](http://www.webnode.nl))

Theatergroep De Schildgroep Overschild speelt

INUNDATIE

1944 / 1945

*de onderwaterzetting
tussen Delfzijl en Harkstede
in het laatste oorlogsjaar*

*Langs door ons veldlopen velden
Jezus beladen en bij nacht
Gaen wij naar Sion's beliden
Wie een land van onze nacht
Onze paden, gaderen rond
in Dordrecht land met legers*

Vr. 25 september Za. 9 oktober Za. 17 oktober Zo. 18 oktober Vr. 23 oktober Za. 24 oktober Vr. 30 oktober Za. 31 oktober Vr. 6 november Za. 7 november	Overschild (Première) Appingedam Hellum Woltersum Appingedam Garmerweide Steendam Harkstede Ten Post	Dorpshuis De Pompel Synagogs Kerk Kerk (Matinee) Kerkje van Opwierde Het Oude Kerkje Dorpshuis De Leeuw Podiumcafé Peter & Leni De Graankorrel Dorpshuis 't Hoit
---	--	---

VOLG ONS OP FACEBOOK! WWW.FACEBOOK.COM/DESCHILDGROEP

INFO EN RESERVEREN VIA WWW.DE-SCHILDGROEP1.WEBNODE.NL/ OF 06-300 690 11

INUNDATIE

Op 18 september 1944 worden de zeesluizen bij Delfzijl open gezet met de bedoeling het gebied tussen Delfzijl en Harkstede onder water te zetten. De Duitsers willen met deze verdedigingslinie de geallieerde opmars stuiten. Ook Overschild komt onder water te staan. Tijdens die inundatie is er op 2 december 1944 een rezzia. De landwacht is in opdracht van de Duitse bezetter op zoek naar onderduikers.

In het kader van '75 jaar Vrijheid' speelt De Schildgroep INUNDATIE op diverse locaties in en nabij het toenmalige inundatiegebied.

Zie voor speellocaties onze website:
www.de-schildgroep1.webnode.nl
of bel 06-30069011.

OF VOLG ONS OP FACEBOOK:
WWW.FACEBOOK.COM/DESCHILDGROEP

CAST

• Spelers: - Brugwachter Steigenga - Postbode Draaijer - Dominee van de Stoel - Gerritje (zijn vrouw) - Jan Dreise - meisjes • Regie • Techniek • Productie • Grafische Vormgeving	- Harm Nijboer - Bert Schrage - Willem de Jong - Elise Gruber - Joël van Dijk - Roos en Iris Cock - Erik Bulthuis - Mark van Maar - Klaasje Pen - Studio 7 - Stedum
---	--

SPONSOREN

DE VERHALEN
VAN GRONINGEN

Kroniek van Overschild

ENTREE
€ 7,50